

Motion till riksdagen 2020/21:56

av Mikael Strandman och Monika Lövgren (båda SD)

Inför en skatt på sockrade och kolsyrade drycker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skatt på sockrade och kolsyrade drycker och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fetma och övervikt har under de senaste decennierna varit ett allt större problem i stora delar av världen, inklusive Sverige. En av de största källorna till övervikt och diabetes är den stora konsumtionen av sockrade läskedrycker, särskilt när det gäller yngre. Orsaken till att just sockrade läskedrycker utgör en så stor andel av sockerintaget är att det är mycket lätt att få i sig stora mängder upplöst socker innan mättnadskänslan infinner sig. Att få i sig samma mängd socker genom fast föda tar betydligt längre tid och kroppens signaler om mättnad talar om tidigare att du är mätt. Är du törstig så tar denna känsla över och du dricker tills törsten är släckt utan att kroppen hinner reagera på mättnaden av allt socker du fått i dig. Det är detta som gör sockrade drycker så förrådiska och särskilt de med tillsatt kolsyra som triggas törsten ännu mer.

Den ökande fetman riskerar också på sikt att gå om rökning som den största påverkbara riskfaktorn för cancer. Detta varnar Cancerfonden för i en ny rapport.

Erfarenheterna från många länder är att information om kost och motion inte är tillräckligt för att bryta utvecklingen. Mycket talar för att ekonomiska styrmedel är nödvändiga. På flera håll i världen har det därför införts skatter på sockrade läskedrycker, däribland i Mexiko och Frankrike. I Mexiko infördes år 2015 en skatt på en peso, ungefär 44 öre, per liter läsk. Ett år efter införandet hade konsumtionen av sockrade läskedrycker minskat med ungefär 12 procent. Särskilt minskade konsumtionen i hushåll med låga inkomster. Den invändning som funnits mot att en läskskatt skulle slå mot hushåll med lägre inkomster förefaller därför ogrundad – tvärtom frigör läskskatten resurser till näringsriktiga livsmedel för dessa hushåll.

Skatt på sockrade drycker är också en av flera åtgärder som rekommenderas av FN:s världshälsoorganisation, WHO, för att få bukt med den globala epidemin av fetma hos barn. WHO visar i en färsk rapport att dyrare läskedrycker leder till mindre läskkonsumtion och därmed också minskad fetma, typ 2-diabetes och dålig tandhälsa. En skatteökning med 20 procent på drycker med socker kan leda till att konsumtionen minskar med 20 procent, enligt WHO.

I Sverige har vi under många år haft mycket goda erfarenheter av höga punktskatter på tobak och alkohol, som ett sätt att hålla nere konsumtionen. Utöver de internationella erfarenheterna talar dessa svenska erfarenheter av skatter på tobak och alkohol för att en punktskatt på sockrade läskedrycker skulle vara ett effektivt sätt att minska konsumtionen. Mycket talar också för att storleken på skatten har stor betydelse.

Våra nordiska grannländer Norge och Danmark har gjort försök med skatt på socker men här har resultatet inte varit tillfredsställande. Anledningen till detta är att konsumenterna åkt över till Sverige och Tyskland för att handla. Att svenskar skulle göra motsvarande resa till Norge, Danmark eller Tyskland för att köpa läsk förefaller inte speciellt troligt då prisnivån generellt sett är högre i Norge och Danmark. Att åka ända till Tyskland för att handla läsk är för omständligt.

Det är dags att Sverige tar intryck av WHO:s rekommendation och inför en skatt på sockrade läskedrycker.

Mikael Strandman (SD)

Monika Lövgren (SD)